

การศึกษานี้ มีวัตถุประสงค์ที่สำคัญ 4 ประการ คือประการแรก เพื่อศึกษาข้อมูลและลักษณะทั่วไปของการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาในประเทศไทย ปีการศึกษา 2520 – 2546 ประการที่สอง เพื่อทราบระดับประสิทธิภาพทางเทคนิคในการจัดการศึกษาของสถาบันอาชีวศึกษา พ.ศ. 2546 และประการที่สาม เพื่อศึกษาถึงความเจริญเติบโตของผลิตภาพปัจจัยการผลิตในสถาบันอาชีวศึกษาระหว่างพ.ศ. 2520-2546 ซึ่งทั้งประการที่สองและประการที่สามนี้เป็นการประมาณค่าแบบไม่มีพารามิเตอร์ มีวิธีการวิเคราะห์แบบ Data Envelopment Analysis (DEA) สำหรับวัตถุประสงค์ประการสุดท้ายเพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของการศึกษาอาชีวศึกษาที่มีต่อความเติบโตทางเศรษฐกิจของไทยระหว่างปี 2520-2546 ซึ่งใช้วิธีการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ สำหรับการศึกษาค่าข้อมูลลักษณะทั่วไปและการวัดระดับประสิทธิภาพทางเทคนิค ได้ใช้ข้อมูลประจำปีการศึกษา 2546 จากการส่งแบบสอบถามไปยังสถาบันอาชีวศึกษาทั่วประเทศจำนวน 132 สถาบัน แบ่งเป็นสถาบันการศึกษาของรัฐบาลสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จำนวน 45 สถาบัน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาภาคเอกชน จำนวน 87 สถาบัน ส่วนข้อมูลที่ใช้ศึกษาความเจริญเติบโตของผลิตภาพปัจจัยการผลิตและการมีส่วนร่วมของการศึกษาที่มีต่อความเติบโตทางเศรษฐกิจนั้น ข้อมูลเป็นแบบทศนิยมที่รวบรวมจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ผลการศึกษาระดับประสิทธิภาพทางเทคนิคของสถาบันอาชีวศึกษาโดยแบ่งพิจารณาเป็นรายสังกัด ได้แก่ รัฐและเอกชน พบว่า สถาบันการศึกษาที่สังกัดในภาครัฐและเอกชนในแต่ละภาคทั่วประเทศ มีระดับประสิทธิภาพทางเทคนิคเฉลี่ยในการจัดการศึกษาไม่แตกต่างกัน และอยู่ในระดับค่อนข้างสูง โดยที่ในภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคกลาง (ไม่รวมกรุงเทพและปริมณฑล) นั้นมีเกณฑ์ต่ำกว่าภาคอื่น ๆ

ผลการศึกษาถึงระดับความเจริญเติบโตของผลิตภาพปัจจัยการผลิตในพ.ศ. 2520 – 2546 นั้น ทั้งในส่วนของสถาบันอาชีวศึกษาภาคเอกชนและภาครัฐ นั้นมีอัตราการเจริญเติบโตของผลิตภาพปัจจัยการผลิตมีค่าดัชนีที่อยู่ในเกณฑ์ที่ต่ำ คือภาคเอกชนมีค่าดัชนีเฉลี่ยเพียง 0.931 ส่วนในภาครัฐมีค่าดัชนีเฉลี่ย 0.955 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าการอาชีวศึกษาของไทยตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันยังไม่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาด้านเทคโนโลยี และประสิทธิภาพทางเทคนิคเท่าที่ควร

ผลการศึกษาบทบาทของการมีส่วนร่วมของการจัดการอาชีวศึกษาที่มีต่อความเติบโตทางเศรษฐกิจพบว่า การจัดการศึกษาภาคอาชีวศึกษามีบทบาทต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ ถึงแม้ว่า อัตราส่วนค่าใช้จ่ายของสถานศึกษาระดับอาชีวศึกษาภาครัฐทั้งหมดต่อมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติในปีที่ t จะไม่สามารถนำอธิบายความเติบโตทางเศรษฐกิจได้อย่างมีนัยสำคัญก็ตาม แต่อย่างไรก็ตาม ค่าของเครื่องหมายเป็นบวกซึ่งแสดงให้เห็นโดยนัยว่าตัวแปรดังกล่าวนี้มีผลกระทบเชิงบวกต่อความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ นั่นเอง

ผลจากการศึกษาดังกล่าวทำให้ได้มาซึ่งข้อเสนอแนะเชิงนโยบายมี 4 ประการ ได้แก่ นโยบายประการแรก ทำได้โดยให้สถาบันการศึกษาจัดให้มีการพัฒนาเพิ่มเติมความรู้ จัดการอบรม และประเมินผลการสอนสำหรับครูและอาจารย์อย่างสม่ำเสมอ ส่วนในด้านผู้ประกอบการก็ควรเข้ามามีบทบาทในการพัฒนาหลักสูตร และควรให้ความร่วมมือให้นักเรียนและนักศึกษาได้ฝึกงาน รวมทั้งรัฐบาลควรมีนโยบายในด้านการยกเว้นภาษี ให้แก่ผู้ประกอบการที่ให้นักเรียนและนักศึกษาฝึกงานและมีหน้าที่ในการประสานงานเพื่อพัฒนาหลักสูตรการจัดการเรียนการสอน ประการที่สอง ทำได้โดยให้สถาบันอาชีวศึกษาลงทุนเพิ่มเติมในโครงสร้างพื้นฐาน และมีการซ่อมแซม ปรับปรุงเครื่องมือเหล่านั้นให้ทันสมัยอยู่เสมอ ส่วนผู้ประกอบการก็ควรเปิดโอกาสให้แก่ผู้ที่สำเร็จการศึกษาในระดับอาชีวศึกษาได้ทำงานได้ตรงตามความรู้และความสามารถให้มากขึ้น ทั้งนี้ รัฐบาลควรจัดตั้งงบประมาณเพิ่มเติมในด้านการพัฒนาเทคโนโลยี และมีนโยบายแก่งัดการบริหารส่วนท้องถิ่นให้มีลคหย่อนภาษี โรงเรียนสำหรับสถาบันอาชีวศึกษาเอกชนที่ให้ความร่วมมือในการพัฒนาเทคโนโลยี ประการที่สาม ให้สถาบันอาชีวศึกษาเพิ่มการลงทุนทั้งในด้านบุคลากรด้านอุปกรณ์ ให้มากขึ้น ในขณะที่เดียวกัน รัฐบาลก็ควรมุ่งเน้นให้มีการปรับปรุงโครงสร้างในการจัดการศึกษา โดยสร้างความรู้และความเข้าใจให้เน้นการผลิตผู้เรียนที่มีคุณภาพ และประสิทธิภาพมากกว่าที่จะเน้นให้ผู้เรียนสำเร็จการศึกษาในระดับที่สูง

ประการสุดท้าย สำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ ควรเสนอข่าวที่ดีของนักเรียนและนักศึกษาระดับอาชีวศึกษา เพื่อเป็นการส่งเสริมภาพลักษณ์ที่ดี แต่อย่างไรก็ตาม นโยบายดังกล่าวจะเป็นไปได้ดียิ่งขึ้นหากมีการพัฒนาด้านคุณธรรมและจริยธรรมแก่นักเรียน นักศึกษา ตลอดจนบุคลากรทางการศึกษาคด้วย

ABSTRACT

180465

The objectives of this thesis are to study general information and the nature of vocational education management in Thailand during 1977-2003, to examine technical efficiency in vocational education management in 2003 school year in particular, to investigate the total factor productivity growth of vocational education management during 1977- 2003 and to discern the contribution of vocational education to economic growth of the Thai economy during the same period. Data Envelopment Analysis (DEA), a non-parametric estimation technique was used to examine the efficiency and productivity aspects while multiple regression method was used to analyze the contribution to economic growth. Primary data of 2003 school year were obtained from questionnaires sent to 132 vocational schools nationwide, comprising 45 public schools under the Department of Vocational Education and 87 private schools under the Office of the National Private Education Commission. The long term data were based on secondary sources collected from various relevant agencies.

It was found there are existed no statistical difference in technical efficiency of vocational education management between public and private school sectors throughout Thailand.

In fact the average technical efficiency was rather high, although these schools in the North, Northeast, and Central part of Thailand (excluding Bangkok and its periphery) had comparatively lower technical efficiency than their counterparts in other regions.

The investigation on the total factor productivity growth of vocational education management during 1977-2003 revealed both private and public vocational schools had rather low growth rate with average index value of 0.931 for the former and 0.955 for the latter; thus reflecting the inadequate attention that the vocational education system in Thailand so far has paid to importance of technological development and technical efficiency.

Vocational education was found to contribute to economic growth of the Thai economy during 1977-2003 although the proportion of aggregate expenses of the Department of Vocational Education in the gross domestic product (GDP) of year t can not explain the impact on economic growth statistically significant. However, the positive sign of coefficient implies that, the vocational education has a contributing role in the growth of the Thai economy.

The study results provide four policy recommendations. First, the vocational educational system should be enhanced by regular improvement and assessment of teaching staff, involvement of business sector in curriculum development and provision of on-the-job training for vocational students, and government policy support in granting tax exempt for business agencies which provide on-the-job training activities, as well as government's function in coordinating the efforts for vocational curriculum improvement and development. Second, the vocational schools itself should invest further in the procurement of new audio-visual aids and in repairing and updating the existing tools and equipment to the required standards, the business sector should increase the opportunity for graduates of vocational education to work in the fields of their capability and knowledge, and the central governments should increase budgets for technological development as well as require provincial and local governments to reduce property tax for those private vocational schools which take part in technological development attempts. Third, various vocational schools should invest further in human resource development and in educational equipment while government should restructure the vocational educational management system in the orientation toward producing quality graduates with efficiency rather than encouraging the graduates to pursue higher education.

The fourth policy concerns the advice for other involve agencies to present to the public the positive aspects of vocational students to promote their good image and this policy will be more effective if the students as well as the educational staff and personnel are well-instilled with ethic and moral code.